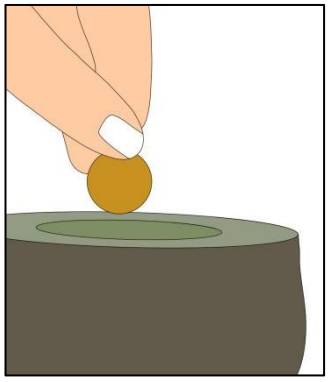

Yr Arfer Cristnogol o Roi Elusen

Elusen - dillad, bwyd, neu arian a roddir i bobl dlawd

Efengylau

Byddwch yn ofalus nad ydych yn gwneud eich elusen gerbron dynion, er mwyn cael eich gweld ganddynt: neu nid oes gennych wobr gan eich Tad yr hwn sydd yn y nefoedd. Felly pan fyddych yn gwneud eich elusen, na chanu utgorn o'ch blaen, fel y mae'r rhagrithwyr yn ei wneud yn y synagogau ac yn yr heolydd, er mwyn iddynt gael gogoniant gan ddynion. Yn wir meddaf i chwi, y mae ganddynt eu gwobr. Ond pan fyddych yn gwneud elusen, na fydded i'ch llaw chwith wybod beth mae eich llaw dde yn ei wneud: Fel y byddo eich elusen yn y dirgel: a'ch Tad, yr hwn sy'n gweld yn y dirgel, a'ch gwobrwya ef yn yr amlwg. Mathew 6:1-4

A dywedodd Iesu, Aeth rhyw ŵr i lawr o Jerwsalem i Jericho, ac a syrthiodd ymhlith lladron, a'r rhai a'i ddiosgodd ef, ac a'i clwyfodd, ac a aethant ymaith, gan ei adael yn hanner marw. Ac ar hap daeth rhyw offeiriad i lawr y ffordd honno: a phan welodd efe ef, a aeth heibio i'r ochr arall. A'r un modd, pan oedd efe yn y fan, a ddaeth ac a edrychodd arno, ac a aeth heibio i'r ochr arall. Ond daeth rhyw Samaritan, wrth iddo deithio, lle'r oedd efe: a phan welodd ef, a dosturiodd wrtho, ac a aeth ato, ac a rwymodd ei glwyfau, gan dywallt olew a gwin ynddynt, ac a'i gosododd ar ei anifail ei hun, ac a'i dug i dafarn, ac a ofalodd amdano. A thrannoeth, pan aeth ymaith, efe a gymerodd ddwy geiniog allan, ac a'u rhoddodd i'r gwesteiwr, ac a ddywedodd wrtho, Gofala amdano; a pha beth bynnag a wari di yn rhagor, pan ddof yn ôl, mi a'th dalaf yn ôl. Pwy o'r tri hyn yn awr, a dybi di, oedd gymydog i'r hwn a syrthiodd ymhlith y lladron? A dywedodd efe, Yr hwn a drugarhaodd arno. Yna dywedodd Iesu wrtho, " Dos, a gwna dithau yr un fath." Luc 10:30-37

Ond yn hytrach rhowch elusen o'r pethau sydd gennych; ac wele, mae popeth yn lân i chi. Luc 11:41

Gwerthwch yr hyn sydd gennych, a rhowch elusen; darparwch i chwi eich hunain sachau nad ydynt yn heneiddio, trysor yn y nefoedd nad yw'n diflannu, lle nad yw lleidr yn agosáu, na gwyfyn yn llygru. Oherwydd lle mae eich trysor, yno hefyd y bydd eich calon. Luc 12:33-34

Actau

Aeth Pedr ac Ioan i fyny gyda'i gilydd i'r deml ar yr awr weddi, sef y nawfed awr. A chludwyd dyn cloff o groth ei fam, a'i osodent beunydd wrth borth y deml a elwir Prydferth, i ofyn elusen gan y rhai a aethent i mewn i'r deml. Pan welodd Pedr ac Ioan ar fin mynd i mewn i'r deml, gofynnodd am

elusen. A Phedr, gan syllu arno gydag Ioan, a ddywedodd, Edrych arnom ni. Ac efe a wrandawodd arnynt, gan ddisgwyl derbyn rhywbeth ganddynt. Yna dywedodd Pedr, Arian na aur nid oes gennyf; ond yr hyn sydd gennyf yr wyf yn ei roi i ti: Yn enw Iesu Grist o Nasareth, cod a cherdda. Ac efe a'i cymerodd ef erbyn ei law dde, ac a'i cododd ef: ac ar unwaith cafodd ei draed a'i fferau nerth. Ac efe a neidiodd i fyny, a safodd, ac a gerddodd, ac a aeth i mewn gyda hwynt i'r deml, gan gerdded, a neidio, a moli Duw. Actau 3:1-8

A llu'r rhai a gredasant oedd o un galon ac o un enaid: ni ddywedodd neb ohonynt fod dim o'r pethau a feddai yn eiddo iddo ef; ond yr oedd ganddynt bob peth yn gyffredin. A chyda nerth mawr y rhoddasant dystiolaeth yr apostolion am atgyfodiad yr Arglwydd Iesu: a gras mawr oedd arnynt oll. Ac nid oedd neb yn eu plith yn eisiau: canys cynifer ag oedd yn berchnogion tiroedd neu dai, a'u gwerthasant, ac a ddygasant bris y pethau a werthasid, ac a'u gosodasant wrth draed yr apostolion: a rhannwyd i bob un yn ôl ei angen. A Joses, yr hwn a gyfenwid gan yr apostolion Barnabas, (hynny yw, o'i gyfieithu, Mab y Didwylwch,) Lefiad, ac o wlad Cyprus, yr oedd ganddo dir, ac a'i gwerthodd, ac a ddug yr arian, ac a'i gosodasant wrth draed yr apostolion. Actau 4:32-37

Yr oedd yn Jopa ryw ddisgybl o'r enw Tabitha, a'i henw hi yw Dorcas, ac yr oedd hi'n gwneud llawer o weithredoedd da ac elusennau. Actau 9:36

Yr oedd dyn yng Nghesarea o'r enw Cornelius, canwriad o'r fyddin a elwid y fyddin Eidalaidd, dyn duwiol, ac yn ofni Duw gyda'i holl dŷ, ac yn rhoi llawer o elusen i'r bobl, ac yn gweddïo ar Dduw yn wastad. Gwelodd mewn gweledigaeth yn amlwg tua'r nawfed awr o'r dydd angel Duw yn dod ato, ac yn dweud wrtho, Cornelius. A phan edrychodd arno, ofnodd, a dywedodd, Beth sydd, Arglwydd? A dywedodd wrtho, Y mae dy weddïau a'th elusen wedi dod i fyny i goffadwriaeth gerbron Duw. Actau 10:1-4

A dywedodd Cornelius, Bedwar diwrnod yn ôl yr oeddwn yn ymprydio hyd yr awr hon; ac ar y nawfed awr y gweddïais yn fy nhŷ, ac wele, safodd gŵr ger fy mron mewn dillad disglair, ac a ddywedodd, Cornelius, clywyd dy weddi, a chofir dy elusennau yng ngolwg Duw. Actau 10:30-31

Myfi a ddangosais i chwi bob peth, sut y dylech, wrth lafurio felly, gynnal y gwan, a chofio geiriau'r Arglwydd Iesu, fel y dywedodd efe, Mwy bendigedig yw rhoi nag derbyn. Actau 20:35

Ac yn hyn yr wyf yn ymarfer fy hun, i gael cydwybod ddi-dramgwydd bob amser tuag at Dduw, a thuag at ddynion. Yn awr, ar ôl blynyddoedd lawer, deuthum i ddwyn elusen i'm cenedl, ac offrymau. Actau 24:16-17

Yr hwn a ladrataodd, na ladrataed mwyach: ond yn hytrach llafurio, gan weithio â'i ddwylo yr hyn sydd dda, fel y byddo ganddo i'w roi i'r sawl sydd angen. Effesiaid 4:28

Apocryffa

Myfi Tobit a gerddais holl ddyddiau fy mywyd yn ffyrdd gwirionedd a chyfiawnder, ac a wneuthum lawer o elusennau i'm brodyr, ac i'm cenedl, a ddaethant gyda mi i Ninefe, i wlad yr Asyriaid. Tobit 1:3

Ac yn amser Enemessar rhoddais lawer o elusennau i'm brodyr, a rhoddais fy mara i'r newynog, a'm dillad i'r noeth: ac os gwelais unrhyw un o'm cenedl yn farw, neu wedi'i daflu o amgylch muriau Ninefe, claddais ef. Tobit 1:16-17

Rho elusen o'th sylwedd; a phan fyddoch yn rhoi elusen, na fydded i'th lygad fod yn genfigennus, ac na throi dy wyneb oddi wrth unrhyw dlawd, ac ni throir wyneb Duw oddi wrthyt. Os oes gennyt ddigonedd, rho elusen yn unol â hynny: os oes gennyt ychydig yn unig, nac ofni rhoi yn ôl yr ychydig hwnnw: Oherwydd yr wyt yn casglu trysor da i ti dy hun erbyn dydd yr angen. Oherwydd bod yr elusen honno'n gwaredu rhag marwolaeth, ac nid yw'n gadael iddi ddod i dywyllwch. Oherwydd mae elusen yn rhodd dda i bawb sy'n ei rhoi yng ngolwg y Goruchaf. Tobit 4:7-11

Rho o'th fara i'r newynog, ac o'th ddillad i'r rhai noeth; ac yn ôl dy helaethrwydd rho elusen: ac na fydded i'th lygad fod yn genfigennus, pan fyddych yn rhoi elusen. Tobit 4:16

Mae gweddi'n dda gydag ymprydio ac elusen a chyfiawnder. Mae ychydig gyda chyfiawnder yn well na llawer gydag anghyfiawnder. Mae'n well rhoi elusen na chasglu aur: Oherwydd mae elusen yn gwaredu rhag marwolaeth, ac yn puro ymaith bob pechod. Bydd y rhai sy'n ymarfer elusen a chyfiawnder yn cael eu llenwi â bywyd: Tobit 12:8-9

Felly gorffennodd Tobit foliannu Duw. Ac yr oedd yn wyth a hanner cant oed pan gollodd ei olwg, a adferwyd iddo ar ôl wyth mlynedd: ac efe a roddodd elusen, ac a gynyddodd yn ofn yr Arglwydd Dduw, ac a'i foliannodd ef. Tobit 14:1-2

A chladd fi'n weddus, a'th fam gyda mi; ond na fydd yn aros mwyach yn Ninefe. Cofia, fy mab, sut y trinodd Aman Achiacharus a'i magodd ef, sut y dug ef allan o'r goleuni i'r tywyllwch, a sut y gwobrwyodd ef eto: eto achubwyd Achiacharus, ond cafodd y llall ei wobr: canys aeth i lawr i'r tywyllwch. Rhoddodd Manasse elusen, a dianc rhag maglau marwolaeth a osodasant ar ei gyfer: ond syrthiodd Aman i'r fagl, a bu farw. Felly yn awr, fy mab, ystyria beth mae elusen yn ei wneud, a sut mae cyfiawnder yn ei achub. Wedi iddo ddweud y pethau hyn, rhoddodd yr ysbryd i fyny yn y gwely, yn gant ac wyth a hanner oed; a chladdodd ef yn anrhydeddus. Tobit 14:10-11

Bydd dŵr yn diffodd tân fflamllyd; ac elusen yn gwneud cymod dros bechodau. Sirach 3:30

Na fydd yn ddigalon pan wnelych dy weddïo, a pheidiwch ag esgeuluso rhoi elusen. Sirach 7:10

Ni all daioni ddod i'r hwn sydd bob amser yn brysur mewn drwg, nac i'r hwn nad yw'n rhoi elusen. Sirach 12:3

Mae elusen dyn fel sêl gydag ef, a bydd yn cadw gweithredoedd da dyn fel cannwyll y llygad, ac yn rhoi edifeirwch i'w feibion a'i ferched. Sirach 17:22

Caea elusennau yn dy drysorfeydd: a bydd hynny'n dy achub rhag pob cystudd. Sirach 29:12

Ni chaiff yr hwn sy'n caru aur ei gyfiawnhau, a'r hwn sy'n dilyn llygredd gaiff ddigon ohono. Bu aur yn ddinistr i lawer, ac yr oedd eu dinistr yn bresennol. Mae'n faen tramgwydd i'r rhai sy'n aberthu iddo, a chaiff pob ffŵl ei ddal ag ef. Gwyn ei fyd y cyfoethog a geir yn ddi-nam, ac nad yw wedi mynd ar ôl aur. Pwy yw ef? a galwn ef yn fendigedig: oherwydd gwnaeth bethau rhyfeddol ymhlith

ei bobl. Pwy a brofwyd trwyddo, a'i gael yn berffaith? yna boed iddo ymffrostio. Pwy a allai dramgwyddo, ac nad yw wedi tramgwyddo? neu wneud drwg, ac nad yw wedi'i wneud? Bydd ei ddaioni yn cael eu sefydlu, a bydd y gynulleidfa'n datgan ei elusen. Sirach 31:5-11

Yr hwn sy'n talu'n ôl am ddaioni sydd yn offrymu blawd mân; a'r hwn sy'n rhoi elusen sydd yn aberthu moliant. Sirach 35:2

Brodyr a chymorth sydd yn erbyn amser cyfyngder: ond elusen a rydd fwy na'r ddau ohonynt. Sirach 40:24

Llyfrau Coll y Beibl

Ganwyd y Forwyn Fair fendigedig a bythol ogoneddus, a ddeilliodd o hil frenhinol a theulu Dafydd, yn ninas Nasareth, a'i haddysgu yn Jerwsalem, yn nheml yr Arglwydd. Enw ei thad oedd Joachim, ac enw ei mam oedd Anna. Roedd teulu ei thad o Galilea a dinas Nasareth. Roedd teulu ei mam o Fethlehem. Roedd eu bywydau'n blaen ac yn gywir yng ngolwg yr Arglwydd, yn dduwiol ac yn ddi-fai gerbron dynion. Oherwydd rhannasant eu holl eiddo yn dair rhan: Un ohoni a neilltuasant i'r deml a swyddogion y deml; rhannasant un arall ymhlith dieithriaid, a phobl mewn amgylchiadau tlawd; a chadwasant y drydedd ar eu cyfer eu hunain ac at ddefnydd eu teulu eu hunain. Efengyl Geni Mair 1:1-4

Paid ag ofni, Joachim, nac â phoeni wrth fy ngolwg i, oherwydd angel yr Arglwydd ydw i, wedi'i anfon ganddo atat ti, i'th hysbysu fod dy weddïau wedi'u clywed, a'th elusennau wedi esgyn gerbron Duw. Efengyl Geni Mair 2:3

Wedi hynny ymddangosodd yr angel i Anna ei wraig gan ddweud: Nac ofna, ac na feddyliwch mai ysbryd yw'r hyn a weli. Oherwydd myfi yw'r angel a offrymodd eich gweddïau a'ch elusen gerbron Duw, ac yr wyf yn awr wedi fy anfon atoch, i'ch hysbysu y bydd merch yn cael ei geni i chi, a elwir yn Fair, a bendithir uwchlaw'r holl fenywod. Efengyl Geni Fair 3:1-2

Trydydd Llyfr Bugail Hermas 2:1-13 (Tebygrwyddau)
1 Wrth i mi gerdded i'r maes, ac ystyried yr llwyfen a'r winwydden, a meddwl am eu ffrwythau, ymddangosodd angel i mi, ac a ddywedodd wrthyf, Beth yr wyt ti'n ei feddwl cyhyd ynot dy hun?
2 A dywedais wrtho, Syr, yr wyf yn meddwl am y winwydden hon a'r llwyfen hon oherwydd bod eu ffrwythau'n deg. A dywedodd wrthyf, Y ddau goeden hyn a osodwyd yn batrwm i weision Duw.
3 A dywedais wrtho, Syr, hoffwn wybod beth yw patrwm y coed hyn yr wyt ti'n sôn amdanynt. Gwrando, meddai ef; a weli di'r winwydden hon a'r llwyfen hon; Syr, dywedais i, rwy'n eu gweld,
4 Mae'r winwydden hon, meddai ef, yn ffrwythlon, ond mae'r llwyfen yn goeden heb ffrwyth. Serch hynny, oni bai bod y winwydden hon wedi'i gosod wrth y llwyfen hon, a'i chynnal ganddi, ni fyddai'n dwyn llawer o ffrwyth; ond yn gorwedd ar y ddaear, ni fyddai'n dwyn ond ffrwyth drwg, am nad oedd yn hongian ar y llwyfen; ond, gan ei bod yn cael ei chynnal ar y llwyfen, mae'n dwyn ffrwyth iddo'i hun ac i hwnnw.
5 Gwelwch, felly, sut nad yw'r llwyfen yn rhoi llai, ond yn hytrach mwy o ffrwyth, na'r winwydden. Sut, Syr, meddais i, y mae'n dwyn mwy o ffrwyth na'r winwydden? Oherwydd, meddai ef, mae'r winwydden, wedi'i chynnal ar yr llwyfen, yn rhoi llawer o ffrwyth a ffrwyth da; ond, pe bai'n gorwedd ar y ddaear, ni fyddai'n dwyn ond ychydig, a hynny'n ddrwg iawn hefyd.

6 Felly, mae'r gyffelybiaeth hon wedi'i gosod allan i weision Duw; ac mae'n cynrychioli'r dyn cyfoethog a'r dyn tlawd. Atebais, Syr, gwna hyn yn amlwg i mi. Clyw, meddai ef; mae gan y dyn cyfoethog gyfoeth; fodd bynnag tuag at yr Arglwydd y mae'n dlawd; oherwydd y mae'n ymgolli yn ei gyfoeth, ac ychydig y mae'n gweddïo ar yr Arglwydd; a'r gweddïau y mae'n eu gwneud yn ddiog ac yn ddi-rym.
7 Felly, pan fydd y dyn cyfoethog yn estyn allan at y tlawd yr hyn sydd ei eisiau arno, mae'r dyn tlawd yn gweddïo ar yr Arglwydd dros y cyfoethog; ac mae Duw yn rhoi i'r dyn cyfoethog bob peth da, oherwydd bod y dyn tlawd yn gyfoethog mewn gweddi; ac mae ei ddeisyfiadau yn gryf iawn gyda'r Arglwydd.
8 Yna y mae'r cyfoethog yn gweini pob peth i'r tlodion, oherwydd ei fod yn gwybod ei fod yn cael ei wrando gan yr Arglwydd: ac yn fwy ewyllysgar ac heb amheuaeth, y mae'n rhoi iddo'r hyn y mae ei eisiau, ac yn gofalu nad oes eisiau dim arno.
9 Ac mae'r dyn tlawd yn diolch i'r Arglwydd am y cyfoethogion; oherwydd eu bod nhw ill dau yn gwneud eu gwaith oddi wrth yr Arglwydd.
10 Gan hynny, nid yw dynion yn credu bod y llwyfen yn rhoi unrhyw ffrwyth; ac nid ydynt yn gwybod nac yn deall, pan ychwanegir ei chwmni at y winwydden, fod y winwydden yn dwyn cynnydd dwbl, iddo'i hun ac i'r llwyfen.
11 Felly hefyd y mae'r tlodion sy'n gweddïo ar yr Arglwydd dros y cyfoethogion yn cael eu clywed ganddo; ac mae eu cyfoeth yn cynyddu, oherwydd eu bod yn gwasanaethu'r tlodion o'u cyfoeth. Felly maent ill dau yn cael eu gwneud yn gyfrannogion o weithredoedd da ei gilydd.
12 Pwy bynnag, gan hynny, a wnelo'r pethau hyn, ni chaiff ei wrthod gan yr Arglwydd, ond fe'i hysgrifennir yn llyfr y bywyd.
13 Gwyn eu byd y rhai sy'n gyfoethog, ac yn gweld eu hunain wedi cynyddu: oherwydd yr hwn sy'n ymwybodol o hyn, bydd yn gallu gweinidogaethu rhywfaint i eraill.

Llyfrau Anghofiedig Eden

Testament Sabulon 2:1-21
1 Ac yn awr blant, yr wyf yn dweud wrthych am gadw gorchmynion yr Arglwydd, a dangos trugaredd i'ch cymdogion, a chael tosturi tuag at bawb, nid tuag at ddynion yn unig, ond hefyd tuag at anifeiliaid.
2 Er mwyn hyn i gyd, bendithiodd yr Arglwydd fi, a phan oedd fy holl frodyr yn glaf, dihangais heb glafwch, oherwydd mae'r Arglwydd yn gwybod bwriadau pob un.
3 Felly, byddwch yn dosturiol yn eich calonnau, fy mhlant, oherwydd fel y gwna dyn i'w gymydog, felly y gwna'r Arglwydd iddo yntau.
4 Oherwydd yr oedd meibion fy mrodyr yn dioddef o salwch ac yn marw o achos Joseff, am na ddangosasant drugaredd yn eu calonnau; ond fel y gwyddoch, cadwyd fy meibion heb salwch.
5 A phan oeddwn yng ngwlad Canaan, wrth arfordir y môr, ceisiais ddal pysgod i Jacob fy nhad; a phan dagwyd llawer yn y môr, ni chefais niwed.
6 Myfi oedd y cyntaf i wneud cwch i hwylio ar y môr, oherwydd rhoddodd yr Arglwydd ddealltwriaeth a doethineb i mi ynddo.
7 A gollyngais lyw y tu ôl iddo, ac estynnais hwyl ar ddarn pren unionsyth arall yn y canol.
8 A hwyliais yno ar hyd y glannau, gan ddal pysgod i dŷ fy nhad nes i ni ddod i'r Aifft.
9 A thrwy drugaredd rhannais fy dalfa gyda phob dieithryn.
10 Ac os byddai dyn yn ddieithr, neu'n glaf, neu'n oedrannus, mi a ferwais y pysgod, ac a'u paratoi'n dda, ac a'u cynigiais i bawb, yn ôl angen pob dyn, gan alaru a chydymdeimlad â hwy.

11 Am hynny hefyd y digonodd yr Arglwydd fi â digonedd o bysgod wrth ddal pysgod; oherwydd y mae'r sawl sy'n rhannu â'i gymydog yn derbyn llawer mwy gan yr Arglwydd.
12 Am bum mlynedd daliais bysgod, a rhoddais hwy i bob dyn a welais, ac yr oedd digon i holl dŷ fy nhad.
13 Ac yn yr haf roeddwn i'n dal pysgod, ac yn y gaeaf roeddwn i'n cadw defaid gyda fy mrodyr.
14 Yn awr, mi a fynegaf i chwi yr hyn a wneuthum.
15 Gwelais ddyn mewn trallod oherwydd noethni yn y gaeaf, a thosturiais wrtho, a lladrataais ddilledyn yn gudd o dŷ fy nhad, a'i roi i'r hwn oedd mewn trallod.
16 Felly, fy mhlant, dangoswch dosturi a thrugaredd yn ddi-baid i bob dyn o'r hyn y mae Duw yn ei roi i chwi, a rhoddwch i bob dyn â chalon dda.
17 Ac oni bai fod gennych y modd i roi i'r sawl sydd mewn angen, tosturiwch wrtho mewn perfedd trugaredd.
18 Gwn na chafodd fy llaw y modd i roi i'r hwn oedd mewn angen, a cherddais gydag ef yn wylo am saith ysgadd, a'm perfedd yn hiraethu tuag ato mewn tosturi.
19 Felly, byddwch chwithau hefyd, fy mhlant, yn tosturio tuag at bob dyn gyda thrugaredd, fel y byddo'r Arglwydd hefyd yn tosturio ac yn trugarhau wrthych.
20 Oherwydd yn y dyddiau diwethaf hefyd y bydd Duw yn anfon ei drugaredd ar y ddaear, a lle bynnag y mae'n cael perfedd trugaredd y mae'n trigo ynddo.
21 Oherwydd yn y gradd y mae dyn yn tosturio wrth ei gymydogion, yn yr un gradd y mae'r Arglwydd hefyd arno.